Број 225. У Новом Саду, у петак 10. октобра 1908. Година XLIII

„Застава“ излази сваки дан два пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаљу на један месец 2 кр. 70 пот. за четврт године 8 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 3 кр. 26 п. на четврт године 9 круна 75 пот, За Аустрију и све остале земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: на пола године 2 круне, на целу годину 4 кр. на за стране земље годишње 6 круна 50 пот.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр 131

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Вечерњи лист.)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ЛЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. сваке врсте ових ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чазића Администрација „Заставе“ налази се у кући где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 22

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Рукописе не враћамо.

Појединн вечерњи бројеви стају 10 потура!

Чек-конто 12008.

»Хрватско историјско право«.

Већ неколико десетина година имају хрватске политичке странке у програмима својим захтев, да се Босна и Херцеговина на основу хрватског историјског права припоје „матери земљи Хрватској“. Овај захтев добио је нарочито маха сада, од како је Босна анектирана. Али сада не само све хрватске странке, већ и српска самостална странка почела је да заступа ово становиште.

Хрвати истичу своје историјско право на Босну и Херцеговину И збиља, Босна је у прошлости често пута и дуго времена била под туђом власти. Најстарије историјско право на Босну имали би стари Византинци, јер је Босна била њихова, кад су у њу дошли прадедови садањих становника босанских. Доцније, кад су српска племена почела да оснивају државице, устајале су ове против Византије и извојевале су себи независност. У разним вековима разне су државе српске постајале. Херцеговина је најдоцније добила вид државе и пре тога је, као и Босна, више пута бивала саставни део других српских држава. Једно време је Босна била ако и не под влашћу а ово под утицајем Мађара, но најдуже је живила под управом Турака. Хрватског утецаја није нигда било у Босни и Херцеговини. Онда кад је Босна постајала државом, хрватски народ је у велико био под влашћу Мађара.

Хрвати истичу своје право на Босну и Херцегвину, али се не позивају на садање становништво. Међу садањим становништвом пет шестина је Срба православних и муслимана. Хрвати се позивају на прошлост На прошлост се позивају и веле, да је Сандаљ Хранић, чувени зет кнеза Лазара и Стјепан Вукчић, херцег од светог Саве и зета Балше Балшића, ови оснивачи Херцеговине да су били Хрвати! На прошлост се позивају — и хоће, да је Хрват био босанski краљ Твртко I, који је увек с поносом истицао своје порекло од Немањића, који се називао господаром Срба, који је народ свој звао српским, који се крунисао за краља у Милешеву, над гробом светога Саве. Из ових ваздушастих прича хрватских шовиниста изводе хрватски политичари историјско право на Босну и Херцеговину.

Правом издајом српске националне мисли морамо назвати држање самосталаца у питању Босне и Херцеговине Франковцима и правашима прискачу сада у помоћ жалосни српски самосталци. Они су додуше за сада замотали своје држање у реченицу, да су у том питању сложне све странке хрватско српске коалиције, али ће се саслушати и народне странке у Босни, Херцеговини и Далмацији. Зар треба питати Глишу Јефтановића, Војислава Шолу, Петра Кочића и Уроша Круља, зар треба питати Шерифа Арнаутовића и Мирадема пашића, пристају ли, да се Босна и Херцеговина „прикључе матери земљи Хрватској?“

Па кад је реч о историји и о историјском положају, зар ви не знате, жалосна браћо наша самосталска, да је Босна само онда срећна била, кад је сама собом управљала, кад у њојзи ничијег утицаја није било, ни турског ни византијског ни мађарског? Зар једна демократска странка, па зар још једна српска странка сме и за тренутак да се предомишља, какво становиште да заузима према Босни и Херцеговини, зар сме да се усуди решавати преко судбине ових најнесрећнијих земаља српских на основу ваздушастог историјског права?

Самосталци куда ће вам душа?

Н.

Парница ради беочинске каје.

Јуче је поново дошла ствар беочинске каје на дневни ред у саборском одбору. О томе је извештавао народно црквени фишкал др Ђ Красојевић, који је изнео право стање ствари. Рекао је да нема уговора о продаји каје, који је сабор српски усвојио, а владар потврдио, па је према томе ништаван уговор, који је бивши саборски одбор под председништвом патријарха Георгија, усвојио, а по томе је ништавно и грунтовно укнижење каје. С тога предлаже, да се парница ради успоставе предређашњег грунтовног стања поведе, а пошто је то велика, важна и опсежна парница, то предлаже, да се не само он већ и др. Жарко Милатиновић, члан саборског одбора, овласти на вођење парнице, како би заједнички могли водити парницу. Тај је предлог усвојен једногласно.

И тако ће једва једном поред толиких препрека доћи до парнице беочинске каје, коју су патријарх Георгије и његови људи будзашто продали, а Полит се чинио невешт, јер као правник није говорио о правној страни продаје, већ о економској, у чему се опет није разумевао! А да није толико исто јаки и у правним стварима?

Али о томе ће бити говора још који пут, а за сад оволико, јер хоћемо да наш свет сазна за судбину каје односно, да ће се ускоро повести парница тога ради

?

Нови Сад, 10. октобра.

Министар Ерентал и велики жупан новосадски. Заједнички министар спољних послова Ерентал, био је претпрошлог вечера у клубу посланика мађарске независне странке. Тамо му је представљен и велики жупан новосадски Аладар Бала, с којим се министар подуже разговарао.

Из појединих престоничких листова види се, око чега се вргао разговор. Шеф генералног штаба Конрад од Хецендорфа упозорио је управне власти, да пазе на оружје, које се преноси у Србију. О томе је у првом реду питао министар, великог жупана новосадског. Велики жупан му је одговорио, да су у Нови Сад дошли 8 вештих тајних полицајаца из Будимпеште, те претресају све возове, те су већ две пошиљке оружја запленили. Министар је рекао, да се поред свега тога преноси оружје у Србију, те ће превоз оружја и ратног прибора забранити (До сад је већ забрањено и за Србију и за Црну Гору).

Министар Ерентал распитивао је великог жупана новосадског како се држе Срби, нарочито у Бачкој, према догађајима у Србији Велики жупан одговорио је, да је све мирно, не може се тужити, али

ПОДЛИСТАК.

»ЗДРАВЉАК«.

Изишао је из штампе „Здрављак“, календар за народ за 1909. годину. Година III. Саставили др. Јован Донић и др. Добр. Гер. Поповић. Београд. Штампано у Државној Штампарији Краљевине Србије.

Календар овај на првој својој страни има ове значајне речи: Народе! Примај поуке о здрављу и владај се по њима. Оне су ти извор твоје среће и одбрана од свих зала. — Те речи кажу много, врло много, а може их свако разумети Према тим речима удешен је и сам календар. У њему има много поука о здрављу, које вреде за разне случајеве. Ми са своје стране можемо само најтоплије препоручити овај календар и не би требала ни једна кућа, да је без њега. А може га свака, па и она најсиромашнија, лако набавити, јер му је цена малена, свега 20 новчића (40 пот.)

Да бисмо га још боље препоручили, доносимо из њега неке краће саставе:

Кашаљ.

Нема тога, који није ређе или чешће патио од кашља. Неко кашље целог живота па му ништа није, како многи кажу, јуначећи оне што кашљу. А многи свет сматра, да мора да се кашље, да кашаљ није опасан и да само они, који су у гробљу, не кашљу!

Али то није истина. Сви се у томе много варају. Кашаљ је увек опасан, па ма био и незнатан и за врло кратко време. Јер и од најнезнатнијег кашља постају и јопасније болести.

Сети се само, да јектика почиње са неприметним и незнатним кашљуцањем.

Кашаљ није болест за себе. Кашаљ је последица и знак да је оболела сузокожа грла, душника и плућа (беле џигерице)

Дакле, кад ти делови, ма услед чега, и најмање оболе, прво се јавља кашаљ, па тек доцније други знаци тих болести.

Према местима која оболе и снази, величини болести, и кашаљ се различито јавља. Кад некоме нагло оболи грло услед назеба, ветра, прашине или нечег другог тај промукло кашље и осећа задирање и мање болове у грлу.

Тај се кашаљ лечи као и промуклост.

Ако је, пак, некоме грло оболело од дужег времена услед какви болести, а нарочито од јектике, или услед непрекидног надражаја од прашине или чега другог, онда дотични добије ситно, често, скоро непрекидно, више кроз нос, покашљивање.

При том кашљуцању дотични не испљува ништа или му се кад-кад „откине“ врло мало запеченог „шлајма“.

Да се од таквог кашља излечиш, потребно је, да те лекар дуже време лечи и да отклониш оно што ти тај, кашаљ изазива, и да запимање, ако је оно томе криво, промениш или донекле обуставиш.

Ако душник и веће гране душника у белој џигерици оболе, што најчешће бива од назеба и хладног ветра, онда се јавља крупан, промукао кашаљ, који груди раздире. Тај је кашаљ у почетку сув и са малом ватром, а доцније, „кад кашаљ сазри“, болесник испљува полугуст пљуванак.

У том случају мети хладне облоге на груди и леђа унакрст; преко истих мети суве облоге и мењај неколико пута дневно. Тако исто мети и облоге око врата. Осим тога попи неколико шоља теја од липе или зове.

Ако то не помогне за дан-два, онда значи, да је болест узела већи мах, да се није ограничила само на душник, већ прешла и у плућа, и да што пре треба упитати лекара за савет.

Осим тога, кашаљ долази и од свих болести на белој џигерици — плућима.

Ако неко кашље ситно, често, а наро-

не би згорег било да се тим крајевима појача војска, јер је има мало.

Као што се види дипломатски одговор Узми га како хоћеш.

Нови Сад, 10. октобра.

Једна реч наследника престола. У Бечу нису задовољни с Немачком Кажу, Немачка је требала као савезник Аустро-Угарске сасвим друкчије да се понесе. Требала је да изјави јасно и несумљиво да се у свему слаже са Аустро Угарском и да ће с њом ићи до краја Но Немачка то није учинила.

Још тврде да и Немачка није задовољна са Аустро-Угарском Ерентал је нешто наглашавао о анексији Босне, али није казао да ће то бити сад, јер се бојао да га Немачка не одговари од тога. Зато се сад Немачка мало извлачи, јер држи да је она морала бити тачно и унапред обавештена.

Је ли ово последње истина не знамо поуздано, чак сумњамо, али је истина, да у Бечу нису задовољни са Немачком И ушла је у новинама вест, да је наследник престола Фрања Фердинанд казао ако се Немачка извлачи, можемо ми наћи другог савезника Русију.

„Аз Ујшаг" је питао, зашто влада није опорекла ту реч, јер та реч ствара забуну. Но влада ћути и радује се што је жива.

Анексија Босне и Херцеговине
и
независна Бугарска.

Разбијени преговори између Аустроугарске и Турске.

Из Берлина јављају, како је најглавније питање данас, да ли ће Енглеској поћи за руком, да одврати Турску да не преговара непосредно са Аустроугарском и Бугарском. Најновије вести, које су из Цариграда стигле у Берлин веле, да су преговори између Аустроугарске и Турске владе већ прекинути Турска тражи да на себе прими државни дуг Аустроугарске, који спада на Босну и Херцеговину, али у оној своти, колики је тај дуг био у времену, када је Аустроугарска окупирала те земље.

Ово јасно и отворено значи, да Турска тражи натраг за себе Босну и Херцеговину

У Париз је стигла из Цариграда вест, да су јуче довршени преговори између Аустроугарске и Турске. Аустроугарски посланик Палавичини предложио је био, да Турска повуче свој протест против анексије Босне и Херцеговине, и да прими за свршен чин, а Аустроугарска се за то обвезује да ће на конференцији великих сила заступати интересе Турске О пуномоћеници Турске Киамил и Тефик паша одговорили су, да тај предлог не примају и изјавили су, да могу само расправљати на тој основи, да целокупност земљишта Турске државе, не буде ни најмање окрњена. Аустроугарски заступник Палавичини тим је више био изненађен јер му је још у суботу изгледало, да ће доћи до споразума.

Бечки и пештански листови о прекинутим преговорима.

Бечки и пештански листови љуто су се окомили на Енглеску и тврде да је она Турску наговорила, да прекине све приговоре и са Аустроугарском и Турском, и отворено тражи и Босну и Херцеговину натраг и изјави, да ће преговарати само на тој основи, да се целокупност Турске земље несме окрњити.

Бугарска и Турска.

Преговори између Бугарске и Турске прекинути су такође. Кнез Фердинанд изјавио је, како Бугарска жели да одржи најусрдније односе са Турском. Бугарска нити је желела нити жели рата. Са проглашењем независности није хтела да изазива но ако буде изазвана, браниће се исто онако дурашно, као што ради сад на миру Није истина да се Бугарска подала да буде оруђе друге државе (Аустроугарске) Бугарска никад није служила туђим интерисима, само је бранила своје. Уверен је да су интереси Бугарске и Турске заједнички, и да би ове две државе требале да склопе савез, а он кнез Бугарске увек је вољан да тај савез склопи. — У овом говору кнеза Фердинанда виде страх, да ће доћи између Бугарске и Турске до оружаног судара и да је напред видео, како непосредни преговори између Турске и Бугарске неће уродити плодом. Но нарочито је запажено оно одлучно порицање кнеза бугарског, да се Бугарска није подала, да служи туђим интересима. У томе виде како кнез Фердинанд све више налази за потребно, да покуша сам себе да опере од те сумње.

Између Турске и Аустро Угарске се заоштрава.

У Берлин је стигла из Цариграда вест, како аустро-угарски посланик цариградски Палавичини нарочито мотри на бојкот против аустро-угарске робе. И вели се, да је аустро угарски министар спољних послова Ерентал, упутио Палавичинија, да извести порту, да ће аустро угарска војска напустити новопазарски санџак, тек онда, када у Цариграду престане бојкот против аустро угарске робе.

Разговор са министром Миловановићем.

Берлински дописник бечке „Нове Сл. Пресе", примљен је од министра спољних послова дра Миловановића у берлинском српском посланству. Миловановић је рекао: Смер је мога пута да им разјасним прилике Србије и разберем шта они мисле Хоћу владама великих сила да изнесем стање, у које је Србија доведена анексијом Босне и Херцеговине Хоћу да им кажемо шта ми осећамо, шта тражимо, и да се постарам, да на нас не заборавe. Немачки државни секретар Шен примио ме је врло пријавно. Разговор с њиме потврдио ми је само оно што сам већ знао о држању немачке владе

На питање, да ли је њему Миловановићу познато да ће Немачка у свима овим питањима која су на површини прво и пре свега имати на уму своје савезништво са Аустроугарском Миловановић је одговорио, да му је познато, а да се то и по себи разуме, и нико се неће заносити уобразиљом, да Немачку оцепи од Аустроугарске, или да је придобије да буде против ове. Но то не искључује, да може бити корисно, да Немачка са својим пријатељем, Аустроугарском разговара, можда и само за то, да ова још једном чује како ми ствар целу престављамо. На питање, да ли му је Шен што обећао, одговорио је Миловановић ово: Шен ме је саслушао. То је све. Ни мање ни више. — Миловановић је одговорио даље, како је дошао да разјасни Немачкој влади становиште Србије Наравно да ће сачекати да и Извољски стигне у Берлин да се и с њим посаветује. За тим ће у Лондон, па Париз и Рим. — На питање да ли се може узети, да је опасност рата између Србије и Аустроугарске отклоњена, рекао је: „Једна опасност, наглашујем реч „једна", може се сматрати да је отклоњена То је опасност тренутка која је настала отуда, што је српски народ погођен на месту, где је нарочито врло осетљив. То је било као неочекиван удар на један врло осетљив живац. Нико се не сме чудити да је Србин на тај удар болно жестоко потскочио. И да останем при том сравњењу, са саставом човечијим. Кад се живци до највећег степена затегну, наступа учин дела, или ако не дође до дела, затегнутост после извесног времена мора почети да попушта. Да се отклони учин дела трудили смо се из све снаге, краљ. ја и моји министарски другови. Када се сада осврнем на догађаје, чини ми се читаво, да смо учинили нешто што је немогуће изгледало. Дело је дакле изостало. и овог тренутка долази ми, као да примећујем да затегнутост попушта, али уклоњена је само тренутна опасност рата Друга опасност рата постоји, постојаће и за будућност у том случају, ако Срби буду приморани, да приме данашњи положај, а да се за њи ништа не учини, што би им помогло што би придонело, да преболу.

Повређеном народносном осећају мора се дати какова задовољштина каково јемство. Разореним надама морају се отворити нови путеви. Не догодили се то, српски народ ући ће у нов положај само са срчбом и огорчењем, и за извесно ће прву прилику употребити, да ту срчбу излије. У Србији ће све бити по страни а по среди само појачање војне снаге; све народне силе служиће само том смеру, и увек ће постојати опасност да горко преварени народ прибегне очајном кораку, и првим поводом заподене смелу игру, па претила она са бити или не бити Ствар је дипломације, да опасност рата за будућност отклони, да тужбе српског народа и праведно и пријатељски саслуша, и дубоко увређеном српском народном осећају даде задовољштине. И сам сам дипломата и држим, да сваки дипломата треба да је најбољег назора, и и с тога гајим најлепше наде у успех наше праведне ствари.

Енглези и Србија.

Бечки листови нарочито указују на уводни чланак енглеског листа „Дељи Телеграфа". У њему се разлаже, како би и по Турску била од користи велика Србија. Јасно је и Енглеској и Француској и Италији, да би једна не само по имену већ и у ствари независна држава српског племена, унела јак нов основ за сталност мира и поретка не само да се српска држава не повећа на штету Турске, већ да се са Турском сложи. Данашње стање на северозападу балканског полуострва не може дуго трајати. — Ако смерана железница кроз санџак остане под аустроугар-

---

чито изјутра, ако не испљува ништа а при томе осећа се малаксао, ма да га ништа не боли, ако је још блед и сувоњав, онда је то кашљуцање највероватније први знак почетка јектике.

Ако, пак, неко одавно и из дубине кашље и испљува много полугустог, густог и гнојавног пљуванка, онда су му беле џигерице оболеле од дужег времена. Томе је најчешћи узрок назеб и јектика у плућима.

Засип, сипња, што наш народ зове, и то је болест беле џигерице са непрекидним, дужим, тешким и несносним кашљем.

И та болест најчешће долази од назеба и нечувања и то поглавито код старијих људи.

Од засипа може сваки да се излечи, кад се у почетку јави лекару и за дуже се време управља по његовим саветима. Ко болује од засипа, нека се много не замара нека не пуши дуван, нека се чува од хладног ветра, прашине и загушљивог ваздуха нека не пева, нека не говори дуго, не виче и нека лагано, што дубље, удише и што дуже издише ваздух.

Ако кашаљ нагло наступи са великом ватром и испљувањем сукрвичастог пљуванка онда је то запаљење плућа.

Ако неко при кашљању избаци пену-шаву, алеву крв, онда је то јектика у плућима.

Онај, који много пуши дуван, тај много кашље и пљује, јер пушење дувана производи запаљење сузокоже душника и плућа А то обољење погодно је место за развиће свих болести а нарочито јектике.

Дакле, пушењем дувана ми сами себи намерно а без размишљања наносимо разне болести плућа.

Зато сваки онај, који хоће, да му плућа буду здрава, не треба да пуши дуван. То сваки може. Само треба да има чврстеволе, да обузда своје страсти. А ко тако ради тај је пријатељ свога здравља.

Као што се види, кашаљ је увек знак какве лакше или теже болести свих делова за дисање. Зато и најмањи кашаљ не узимај за олако. У толико пре, што се и на најмањи кашаљ и на незнатно обољење плућа могу да накалеме тешке и смртоносне болести: запаљење и јектика.

Код сваког кашља у почетку мети хладне облоге на груди и леђа и око врата, и преко истих суве облоге. Те облоге мењај чим се загреју, не излази изван собе не пуши дуван, не пиј ништа одвећ хладно и јави се лекару, да би одредио, шта је узрок томе кашљу.

ским утицајем, тада ће аустроугарски утицај владати у том санџаку и без аустроугарске војске Турци треба тамо без оклевања да појачају своју војну снагу Бечки листови примећују ово, како је и то један несумњив доказ више, да Енглеска ради и бургија стално против Аустроугарске. Указују још, како енглески листови доносе да је Србија одлучила, да тражи одштете у земљи, и да непоколебиво остаје при том да Србија тражи за себе Босну, а јужни део Херцеговине за Црну Гору. — Бечки листови веле, да је ово најбољи доказ колико Енглеска храбри и потстиче Србију.

Пад Извољскога и Урусова

Бечки и пештански листови доносе вести из Петрограда, да је сигурно да ће руски министар спољних послова Извољски пасти, а место њега доћи његов спомоћник Чариков. Извољски пада због тога, што је потпуно самовласно, радио у питању рата и мира, не питајући Петроград, а највише пак, управо због тога, што је изјавио на своју руку, да Русија питање анексије Босне и Херцеговине неће сматрати узроком рата Због сагласности рада са Извољским, пада и руски заступник у Бечу војвода Урусов. Бечки и пештански листови виде и у паду Извољскога, енглеске прсте, јер Енглеска није радо гледала, помирљиву и попустљиву политику Извољскога у балканском питању.

Новаци неће ићи у Босну.

Званичан лист босанско херцеговачке владе, „Босниште Пост“, јавља, да је аустро-угарско војно министарство, с обзиром на данашње изванредне прилике у Босни и Херцеговини, наредило, да се овогодишњи новаци не шаљу у Босну Новаци оних трупа, које се налазе у Босни и Херцеговини, муштраће се овде у местима, где је седиште њихових пуковнија. Док траје изучавање новака, дотле ће остати у служби трећегодишњаци, који би сада требали да дођу кући. Уједно је наредило војно министарство, да се за сада не измењују ни официри, који се данас налазе у Босни и Херцеговини.

Забрањено преносити оружје.

Јучерањи број званичног листа доноси наредбу угарске владе, којом се забрањује извоз из Аустро Угарске и Босне и Херцеговине као и пренос преко тих земаља у Србију и Црну Гору свега онога, што служи на ратне сврхе. Та забрана се распростире на све пошиљке, како на оне које су непосредно наручене за Србију и Црну Гору, тако и на оне, за које се може претпоставити, да ће ма и посредно доспети на земљиште споменутих држава. Угарско министарство задржава себи право надзора у тој ствари. Та забрана ступа одмах у живот. — Будимпештански и бечки листови пишу, да је та наредба издата, да би се спречио рат и одржао мир

Политички преглед.

Бан у Будимпешти. Хрватско-славонски бан Раух јуче је стигао у Будимпешту. Полуже се саветовао са угарским министром-председником Векерлом. Са добро обавештене стране јављају, да му је поднео извештај о положају у Хрватској и Славонији и о расположењу услед анексије Босне и Херцеговине. Кажу, да је бан и у једном и у другом погледу задовољио министра-председника. Држе, да ће се бан састати и са заједничким министром спољних послова, Еренталом. Бан се саветовао са Векерлом и о економским приликама Хрватске и Славоније, а данас ће се саветовати и са осталим угарским министрима.

Избори у Далмацији. У Далмацији су извршени избори бираних бирача, који ће имати да бирају посланике за далматински покрајински сабор. Према исходу тих избора, може се већ данас одредити слика новог далматинског сабора У њему ни једна странка неће имати натполовичну већину. Највише ће посланика добити хрватска странка, отприлике 15—17. Срби ће имати 7 посланика. Праваши 7—8. Талијани 6. Самостална организација хрватске странке 4, а демократе можда ће добити 1. Од Срба биће изабрани: Симић (у општинама Бенковца, Обровца и Кистања) др. Бељак, Кујишић и Амановић (у општинама Дрниша, Книна и Врлике, затим два Србина у општинама Котора, Ерцегновога, Рисна и Будве и најзад од великопорезника 1 Србин, Матеј Шарић у Дубровнику.

Вести из места и са стране.

Племенити од Беочина.

Из Загреба јављају, да је потпредседник беочинске фабрике каје Хајнрих Оренштајн добио мађарско племство, са надимком „од Беочина“.

То се догодило у часу, кад је саборски одбор решио, да због беочинске каје поведе парницу. Саборски одбор решио је до душе раније, да се поведе та парница али је патријарх Георгије и његова конзисторија омели ту ствар. По новој манастирској уредби променула се ствар у толико, што конзисторија и манастир немају више са манастирским парницама никаква посла, него само саборски одбор А саборски одбор повешће сад ту ствар што може брже. Можемо очекивати најбољи успех, јер је изашло на видело, да ни краљ није потписао уговор о продаји беочинске каје

Како неки владари путују.

У Грчкој недавно су одржане велике војничке вежбе. Главни заповедник је био наследник грчког престола, који је вршио и неке владарске послове, јер је краљ био на страни. За то време нареди престолонаследник северозападном железничком друштву, да му стави на расположење један засебан воз Али друштво не хтеде, да се одазове тој наредби, него је тражило, да се најпре плати за то. Исто друштво има рђава искуства, „што се тиче“ плаћања за засебне возове, којима су путовали грчки краљ и наследник престола. И једном и другом друштво је већ више пута давало засебне возове, али ни војно министарство, ни министарство краљева дома нису хтели да их плате, мада друштво на основу уговора, што га је склопило са државом, има права да тражи наплату за засебне возове. Најзад је железничка управа попустила и шеф железничке станице склопио је засебан воз, али је изјавио, да воз дотле неће кренути са станице, док се не плати бар један део наплате Ну та изјава скупо га је стала Наследник грчког престола заповеди, да станичког шефа ухапсе, а такође и једног члана управе. Затим седне у воз са својом пратњом и — отпутује

На ваздушној лађи преко мора.

У последње време била је у Чикагу утакмица између ваздушних лађи. Победиоци у тој утакмици намеравају, да својим ваздушним лађама пређу преко Атлантског Океана. Место корпе испод ваздушне лађе биће један моторни чамац 12 стопа дугачак, у коме ће седети путници. Ваздушну ће лађу терати један завртањ За то велико подузеће стижу награде Онај, који буде прешао тај пут преко мора добиће награду од 10.000 фунти стерлинга Дајч де ла Морт је обећао 1000 фунти стерлинга ономе, који може повести још једног путника на том путу Један је обећао 500 фунти ономе, који стигне пре 1. јануара 1910 г, Већ су се многи пријавили у нади, да ће тај пут преко мора у ваздуху превалити и награду добити

Јабука као лек.

Енглески професор Стинсон јавља да плод јабуке врло добро утиче на тело човечије. Нерасположење услед употребе јабуке помало исчезава. Стинсон тврди, да плод јабуке утиче и на одвраћање од пијанства и пушења. Стинсон тврди, да се многом употребом јабука може човек од пијанства и пушења одвићи.

Убијство једног шумара.

Непознати разбојници напали су Јосифа Хонку, шумара у Врановини, који је носио велику своту новаца за исплату радника. У шуми су га напали разбојници, задали му више тешких рана, од којих је касније и умро. Зликовци су новац однели

На знање учитељима у Бачкој и Барањи.

Епархијски школски референт за епархију бачку и будимску, Кузман Миловановић, пошао је био на прегледање српских вероисповедних школа у Барањи. Но у Дуна-Сечују изненадио га је оштар северац и снег, који веје као да је бадњидан. Како је референту услед тога немогуће даље путује у лакој опреми, то је променуо план свога путовања, те ће место школа у Барањи, прегледати школе, што су уз железницу Баја—Нови Сад.

Гост крадљивац.

Једном слузи по имену Мати Дивошевићу дође у походе братић Бартол из Ивановца. Слуга је добро почастио свога братића не би ли што бољу успомену понео од њега. Кад је слуга отишао по вино, братић пажљиво разгледа собу, нађе један сребрн сат и баци га у џеп. Дуго су се веселили домаћин и гост, а кад је Бартол отишао, примети домаћин да му нема сата.

Радије се убијо него служио војништво.

У Новој Градишци је пре неки дан регрут Јован Киш легао пред теретни воз, који је јурио. Воз је прешао преко врата Кишова и одрубио му главу. Киш је наводно учинио самоубијство због тог, што није волео да ислужи војништво.

Експлозија газова.

У Баумгартену код Тешина копало је неко немачко друштво угаљ. Кад су раденици копањем дошли до дубине од 400 метара навали модар газ из дубљине и справу за копање уништи. Очевидци тврде да је после појаве газа из дубине почело падати комаће гвожђа и леда. Чудновате је да ни један радник није страдао.

Брзојави „Застави“

Стигли 10. октобра.

Догађаји у Србији.

Београд. Синоћ је грађанство са омладином приредило бригадиру Вукотићу величанствене манифестације. Огромна маса са заставама и букгињама кретала се достојанствено, певајући патриотске песме, са позоришног трга према хотелу Москва. У тренутку кад се маса света слегла пред котелом, дошао је бригадир Вукотић из министарства унутрашњих дела; кад се Вукотић појавио на балкону, захорило се одушевљено: Живео кнез Никола, Црна Гора и Црногорци! Секретар универзитета Дачић поздравио је бригадира подужим патриотским говором, рекав, да ће се садањом чврстом слогом између Србије и Црне Горе остварити оно за чим је Карађорђе првим устанком пре сто година тежио, да се у одбрани српства на бојном пољу састану Србија и Црна Гора. Бригадир Вукотић благодарећи на одушевљеним поздравима кнезу Николи и Црној Гори и Црногорцима рекао је, да се и под Ловћеном исто осећа што и под Авалом. Слогу и споразум између Србије и Црне Горе неће више нико моћи пореметити Србин је увек морао крвљу да откупљује и брани што је његово, па и сад ће ако узмора И треба се уздати у искусне и витешке владаоце Србије и Црне Горе. завршио је: Да живи краљ Петар и престолонаследник Ђорђе и сав српски народ! Одушевљеном клицању није било краја. Омладински хор отпевао је: „Опамо, опамо!“ Затим се манифестанти кличући: живео кнез Никола! живели Црногорци! у миру и реду развићоше.

Неистините вести.

Београд. Телеграфска вест лондонских листова изнета у неким бечким и пештанским листовима, у којој се говори о неком измишљеном догађају између краља Петра и престолонаследника, гнусна је неистина измишљена у провидној намери да и у садањим приликама унизи у страном свету углед српског краљевског дома. Престолонаследник веома поштује свог оца, послушан му је у свему, нарочито у садашњим тешким приликама Ове измишљене и лажне вести изазивају само гнушање у свима српским круговима.

Енглески утицај на Туроку.

Цариград Посета енглеског овдашњег посланика код великог везира била је одпресудна значаја и за то је Турска изјавила, да се не може споразумети са Бугарском, јер онда не би имала смисла конференција европских сила.

Одговорни уредник: Константин Брадваровић

Позив.

Гг. чланови управног и надзорног одбора друштва „Рада“ умољавају се, да дођу у седницу, која ће се одржати у канцеларији потписаног у недељу дне 12 октобра о г. у 11 сати пре подне.

Дневни ред:

1.) Претрес билансе.
2.) Одређење дана за одржање главне скупштине.
3.) Редовни послови,

У Руми дне 5. (18) октобра 1908. г.

Др. Жарко Миладиновић
председник.

Трговина.

Нови Сад, 10. октобра 1908. године.

Пшеница прве каквоће стара 23 — к до 23 к 20 п
Пшеница нова 22 к 40 п до 22 к 80 п.
Пшеница средња 21 к 20 п до 21 к 60 п.
Пшеница лакша 20 к 40 п до 20 к 80 п.
Наполица нова 20 к 20 п до 20 к. 40 п
Јечам нови 15 к 20 п до 15 к 60 п.
Зоб нова 15 к 60 п до 16 к — п.
Кукуруз у зрну нов 12 к 80 п до 13 к 20 п.
Кукуруз у клипу нов 8 к 80 п до 9 к — п.
Маст 140 к п до — к — п.
Сланина 132 к — п до — к — п.
Сланина паљена 132 к — п до — к п.
(метрички мерац)

Свињи угојени тешки 90 до 92 п.
Свињи средњи . . . 86 до 88 п.
Свињи лаки . . . . 80 до 82 п.
(килограм)

Теоци 100—104 по кили.
Овци пар 28—36— кр
Јагњци 24—28 пар.

Стање воде под Новим Садом.

9. октобра било је . . . . . 0·39
10. октобра било је . . . . . 0·36

Оглас.

На основу одлуке српског православног народно-црквеног саборског одбора од 8. августа 1908. број СО 6736/1631. 1908 издаваће се **у закуп земља манастира**

ФЕНЕКА

под жито у среду 28. октобра у 9 сати пре подне

Издаваће се парцеларно и то по 4 јутра, а закупнина се плаћа тако, да се половица полаже одмах при лицитацији, а друга половица 1. маја 1909. (§. 20. наредбе за спровађање манастирске уредбе) Чим лицитација буде правомоћна и прва се половица закупнине положи, предаће се одмах земља закупнику у посед (§. 21 поменуте наредбе)

Ко хоће да лицитира, мора одмах да положи жаобину и то 10% од почетне цене, коју ће изасланик да одреди.

У Земуну, 20. октобра 1908.

Др. Јован Радивојевић,
изасланик саборског одбора.

1885 1 3

ЗУБНИ ЛЕЧНИК

Др. ЛОРАНД (пре Леви)

намешта у свом по американској системи удешеном атељеру све врсте зуба у злату и порцелану, круне и мостове (зубе без плоче за непце) Једини атеље за послове те врсте. Изводе се операције без бола. Ординација сваки дан. Стан: преко пута варошке куће до Мајерова Гранд Хотела. 1383 1—4

7000 КОМАДА
РАСТОВИХ СТУПАЦА

одељаних и округлих као и растових греда у свакој дебљини нуди врло јефтино

Влада Ивков
Стапар

1387 1—5

МЕЊАЧНИЦА

1435 50—

НОВОСАДСКЕ ФИЛИЈАЛЕ

Пештанске Угарске Комерцијалне Банке

НОВИ САД господска улица број 12

купује и продаје по свагдањој дневној цени

Динаре ● ДУКАТЕ ● Доларе

као и сваковрсне стране новце вредносне хартије,

ЛОЗОВЕ.

За старе дукате плаћа највећу цену.

ИМА ЈОШ УВЕК

НАЈЈЕФТИНИЈЕ ЦЕНЕ, РАЗНЕ РОБЕ У ТРГОВИНИ МУШКЕ И ЖЕНСКЕ МОДЕ

ДУШАНА С. МОНАШЕВИЋА

код „Златне кугле“ у ћурчијској улици број 23.

најпризнатији фабриканти разних шешира и цилиндера као **Borsalino G. B., Hückel, Pichler, Böhm**, све врсте капа за господу госпође и децу, трико рубља (дуксера) вуненог правог и памучног, белог рубља за дарове мушког невестама за опрему женског, венаца и велова за невесте, накита за женске тоалете, рукавица, чарапа, мидера, џепница, кишобрана, ручних радова, кармен штраусе и императ фулова, штраус боара, свилених и других жипона, шалова, гиртлова, путничких торби и кофера, парфимерие сапуна и т. д и т. д. 775 20—

Правих руских и американских каљача.

НА ЗНАЊЕ.

Част ми је известити п. п. госте и странце путнике, да сам преузев **Крестићев**

„Хотел Шајкаш“

У ТИТЕЛУ

у ком су сада назидане и врло елегантно намештене још и нове

ГОСТИНСКЕ СОБЕ

Кујна ми је изврсна. Цене врло умерене, а собе чисте и мирне.

Молим за обилату посету

Влајко Недељковић
хотелијер.

1255 4—6

М. Фишер, вештачки сајџија у Н. Саду

Раковија (пређе Футошка) ул. бр. 20

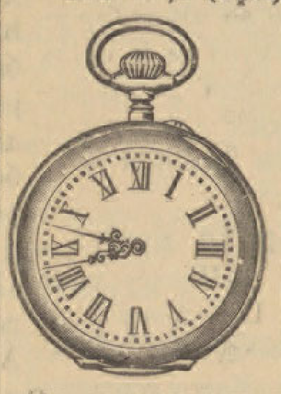

Свака тачна оправка сата — — — — 90 нч.
Оправка будилника 65 нч.
Федер за навијање џепног сата — 55 нч.
Spring федер — 45 нч.
Стакла за џепне сатове — — — 15 нч.
Сказаљке за џепне сатове — — 12 нч.
Кључеви — — 4 нч.

За тачан ход нових сатова јамчим 5 а оправљених 3 године 1147 8—15

ТРГОВИНА ШПЕЦЕРАЈА КОЛОНИЈАЛА И ДЕЛИКАТЕСА

Јована Поповића у Панчеву

потребује

једног КОМПТОАРИСТУ, старијег ПОМОЋНИКА и једног ШЕГРТА.

1186 1—2

ЈЕФТИНИЈЕ СУ ПОСТАЛЕ

Све црквене утвари и иконе

али само у нас,

јер једини ми и продајемо

по невероватно јефтиној цени

за то, што ми не држимо више путнике, који много стају п. н купце, јер се њихов силни трошак обично на купљеној роби додаје и што ми имамо сопствену творницу. Еле пре но што своју потребу преко ког путника поручите и преплатите **иштите наш јефтини фабрички ценовник у сопственом интересу** и ви ћете бити изненађени нашим јефтиним фабричким ценама.

С особитим поштовањем

ВРАНИЋ и ТАУШ

творница црквене утварш у **Н. САДУ** (Ujvidék)

NB Необорими докази наше солидности су то, да смо ми хиљадама сталних муштерија придобили, хиљадама јавних захвалница примили, а уз то хиљадама нових наруџбина добили. 1324 4 10

Велика задруга

у Руми

КУПУЈЕ и ПРОДАЈЕ:

Кромпир, пасуљ, маст, сланину, лукац, орање, шљиве, ракију, вино, мед; разну рану, вуну, коже и све остале земаљске производе. — **Пече ракију за ушур. Обавља агентурне и комисионарне послове.** 1221 9—10

СРПСКО ПОЗИВРДНО КОМАНДИТНО ДРУШТВО
ВИЛИЋ и др. у Руми.

ГОСПОДСКИ СТАН

издаје се од

1. ФЕБРУАРА 1909.

на спрату Пајевићеве куће. Затворене оферте треба послати до 29. октобра на

Љубу Стефановића
председника
гимназијског старатељства.

1380 2 2

НОВО!! — НОВО!!

До данас у целој Европи први Србин **шпецијалиста енглеског мушког и женског кроја.** Израда је најбоља! Послуга тачна! Цена умерене! Богати избор у мустрама енглеских и француских штофова

Г. г. ђаци имају знатан попуст.

Препоручујући се јесам с поштовањем

Тодор Гајић
Нови Сад, казанџијска улица бр 17.
у кући г. Цикмунда.

1216 12 12

У товарничком хатару

код Руме ПРОДАЈУ СЕ

64 ЈУТРА добре ораће земље

по цену од 700 круна по јутру под повољним условима за плаћање.

Даље у

Крушедолском хатару

продаје се заједно са салашом прве класе оранице комасирана у износу од

118 кат. јутара

по цену од 1150 круна по јутру.

Упитати се код

Браће Хандлера
у Руми.

1352 3

Штампарија „Просвете“ Задружна Штампарија у Новом Саду.